

2024 KASIM

TÜRKİYE İMSAD AYLIK SEKTÖR RAPORU

YÖNETİCİ ÖZETİ
EXECUTIVE SUMMARY
TÜRKİYE İNŞAAT VE YAPI SEKTÖRÜ
TÜRKİYE İNŞAAT MALZEMESİ SANAYİ
TÜRKİYE EKONOMİSİ
DÜNYA EKONOMİSİ
DÜNYA İNŞAAT SEKTÖRÜ

Katkılarıyla

+GF+

hakan
PLASTİK

BİLGİ: Rapor içerisinde paylaşılan TÜİK kaynaklı veriler, 'Takvim ve Mevsimsellik Etkisinden Arındırılmamış' verilerdir.

Ses gücünden konfor gücüne...

Silenta Premium Ses Yalıtımlı Boru Sistemleri

Konfor hayatımızın vazgeçilmezi. Silenta Premium, üç katmanlı mineral takviyeli kompozit yapısıyla yaşam kalitesini artırmak için geliştirildi. Mükemmel ses yalıtımı için prestijli projelerin ilk tercihi.

Sessizlik Performansı

 13 dB(A)

YÖNETİCİ ÖZETİ

- ❑ İnşaat sektörü 2024 üçüncü çeyrekte yüzde 9,2 büyüdü.
- ❑ İnşaat harcamaları üçüncü çeyrekte yüzde 63,3 arttı.
- ❑ İnşaat sektörü 2024 üçüncü çeyrekte genel ekonominin üzerinde performans gösterdi.
- ❑ İnşaat sektörü güven endeksi kasım ayında bir önceki aya göre 1,4 puan arttı.
- ❑ Mevcut inşaat işleri endeksi kasım ayında bir önceki aya göre 4,0 puan yükseldi.
- ❑ Yeni alınan inşaat işleri endeksi kasım ayında bir önceki aya göre 1,1 puan arttı.
- ❑ Ekim ayında konut satışları bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 76,1 arttı.
- ❑ Ekim ayında 165.138 adet konut satıldı. Yılın en yüksek aylık satışı gerçekleşti.
- ❑ Ekim ayında birinci el konut satışları bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 97,3 arttı.
- ❑ Ekim ayında ikinci el konut satışları bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 66,5 büyüdü.
- ❑ Ekim ayında ipotekli konut satışları bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 278,2 yükseldi.
- ❑ Ekim ayında ipotekli konut satışları 21.095 adet oldu.
- ❑ 2024 üçüncü çeyrekte alınan yapı ruhsatları alan olarak yüzde 18,9 azaldı.
- ❑ 2024 üçüncü çeyrekte alınan yapı izinleri alan olarak yüzde 5,3 daraldı.
- ❑ İnşaat malzemesi sanayi üretimi 2024 Eylül ayında 2023 Eylül ayına göre yüzde 2,6 düştü.
- ❑ 2024 Eylül ayında inşaat malzemesi ihracatı 2023 Eylül ayına göre yüzde 0,8 azaldı.
- ❑ 2024 Eylül ayında inşaat malzemesi ithalatı 2023 Eylül ayına göre yüzde 6,8 arttı.
- ❑ Türkiye ekonomisi üçüncü çeyrekte yüzde 2,1 büyüdü.
- ❑ Sanayi sektörü üçüncü çeyrekte yüzde 2,2 daraldı.
- ❑ Hane halkı tüketimi üçüncü çeyrekte yüzde 3,1 arttı.
- ❑ Sabit sermaye yatırımları üçüncü çeyrekte yüzde 0,8 daraldı.
- ❑ TCMB enflasyon hedeflerini yukarı yönlü güncelledi.
- ❑ Türk lirası durağanlaştı.
- ❑ ABD seçimleri sonrası yeni bir dönem başlıyor.
- ❑ Dünya ekonomisi 2025 yılında yüzde 2,8 büyüyecek.
- ❑ Dünya ticareti 2025 yılında yüzde 3,0 büyüyecek.
- ❑ ABD doları güçleniyor.
- ❑ ABD’de inşaat harcamaları 2024 üçüncü çeyrekte durağanlaştı.
- ❑ ABD’de yeni konut satışları ekim ayında geriledi.
- ❑ AB inşaat harcamaları 2024 eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 1,6 daraldı.
- ❑ Dünyada inşaat malzemesi fiyatları 2024 kasım ayında geriledi.

EXECUTIVE SUMMARY

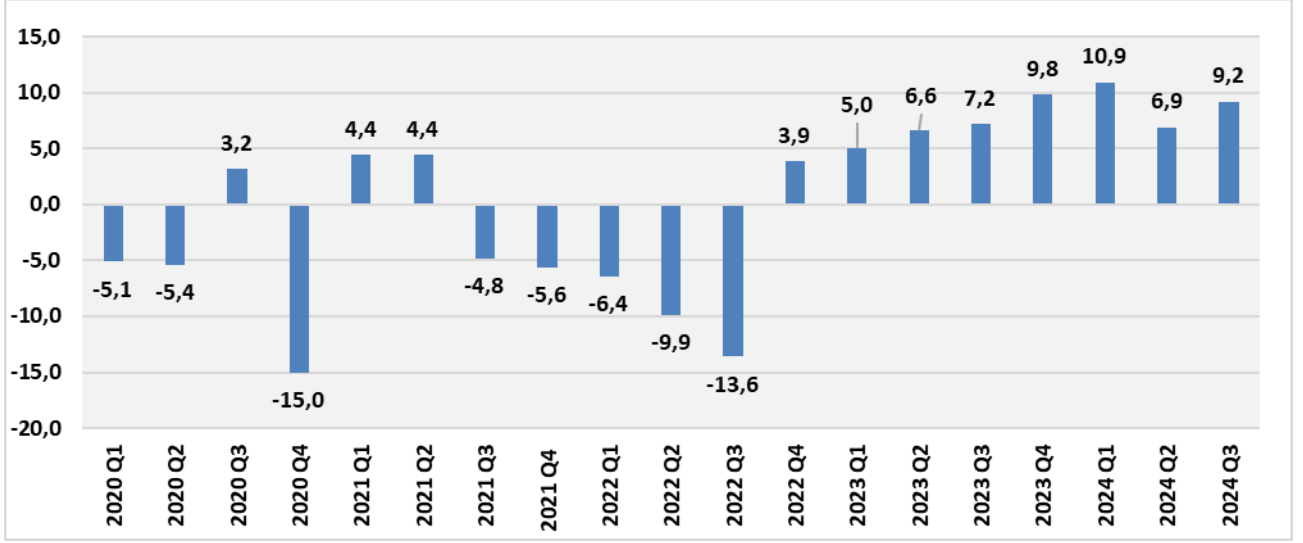
- ❑ Construction sector growth 9,2 percent at third quarter of 2024.
- ❑ Construction expenditures enlarged 63,3 percent during third quarter of 2024.
- ❑ Construction sector performed over general economy in the first 9 months of 2024.
- ❑ Construction sector confidence index increased 1,4 points in November of 2024.
- ❑ Existing construction activities index rose 4,0 points in November of 2024.
- ❑ New construction orders index expanded 1,1 points in November of 2024.
- ❑ Total house sales increased 76,1 percent in October.
- ❑ 165.138 houses have been sold in October.
- ❑ New houses sales jumped 97,3 percent in October.
- ❑ Existing home sales rose 66,5 percent in October.
- ❑ Mortgaged sales of House jumped 278,2 percent in October of 2024.
- ❑ Mortgaged sales of House realised as 21.095 in October.
- ❑ Construction permits narrowed 18,9 percent in the third quarter of 2024 as a floor area.
- ❑ Occupation permits declined 5,3 percent in the third quarter of 2024 as a floor area
- ❑ Construction materials production dropped 2,6 percent on September of 2024.
- ❑ Construction materials export decreased 0,8 percent in September of 2024.
- ❑ Construction materials import increased 6,8 percent in September of 2024.
- ❑ Turkish economy growth 2,1 percent in the third quarter of 2024.
- ❑ Industry sector narrowed 2,2 percent in the third quarter of 2024.
- ❑ Household consumptions growth 3,1 percent in the third quarter of 2024.
- ❑ Fixed capital investments declined 0,8 percent in the third quarter of 2024.
- ❑ Central Bank hiked inflation estimation for 2024 and 2025.
- ❑ Turkish Lira has been stagnating since August.
- ❑ A new era begins after the US elections.
- ❑ Global economy growths 2,8 percent in 2025.
- ❑ World merchandise trade growths 3,0 percent in 2025.
- ❑ US dollar is appreciating.
- ❑ US construction expenditures stagnated during third quarter.
- ❑ US new home sales decreased at October of 2024.
- ❑ EU construction expenditures declined 1,6 percent at September of 2024.
- ❑ Construction material prices have declined during November.

TÜRKİYE İNŞAAT VE YAPI SEKTÖRÜ

İnşaat Sektörü 2024 Yılı Üçüncü Çeyrekte Yüzde 9,2 Büyüdü

İnşaat sektörü 2024 yılı üçüncü çeyrekte yüzde 9,2 büyümüştür. 2024 yılı ikinci çeyrek inşaat sektörü büyümesi yüzde 6,5'ten yüzde 6,9'a güncellenmiştir. Üçüncü çeyrekte inşaat sektörü sıkılaştırma politikasından etkilenmemiştir. Üçüncü çeyrekte büyüme bir önceki çeyreğe göre hızlanmıştır. Deprem bölgesindeki yeniden imar faaliyetleri ve yerel seçimler sonrası kentsel dönüşüm ve diğer inşaat faaliyetleri inşaat sektörünü desteklemiştir. İnşaat sektörü böylece 8 çeyrek üst üste büyüme göstermiştir.

Şekil.-1 İnşaat Sektörü Büyüme; Yüzde, Çeyrek Dönemler

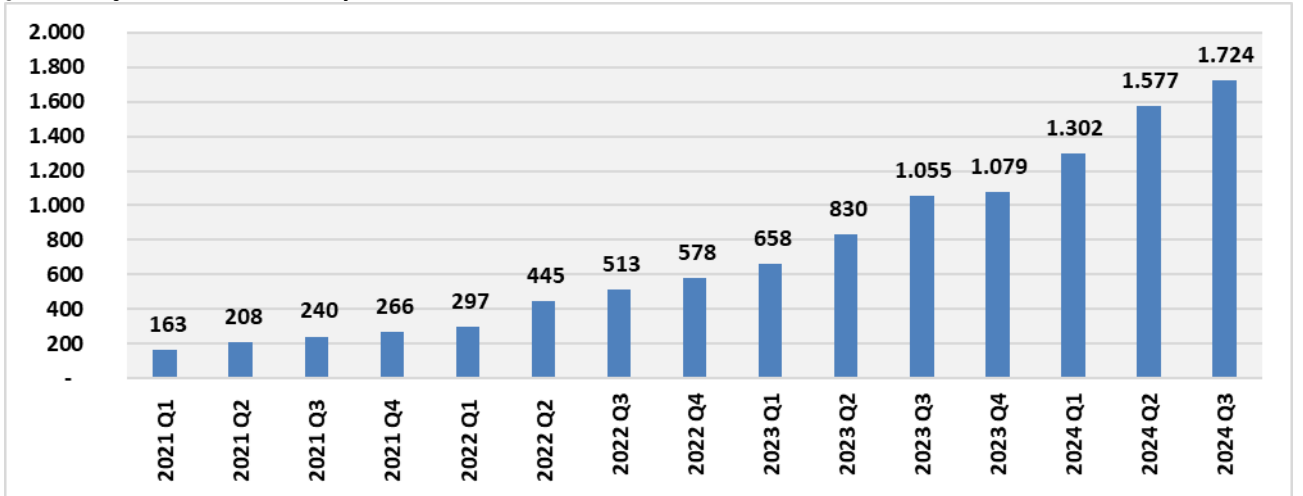

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

İnşaat Harcamaları 2024 Yılı Üçüncü Çeyrekte Yüzde 63,3 Arttı

İnşaat sektöründe çeyrek dönemler itibarıyla harcamalar yüksek büyümeler göstermektedir. 2024 yılı üçüncü çeyrek döneminde inşaat harcamaları geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 63,3 artarak 1,72 trilyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu yüksek büyümede enflasyon/inşaat maliyetleri artışı da önemli rol oynamıştır. İnşaat harcamaları reel olarak ikinci çeyrekte yüzde 9,4 artmıştır.

Şekil.-2 İnşaat Harcamaları Milyar TL

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

İnşaat Sektörü Genel Ekonominin Üzerinde Büyüdü

İnşaat sektörü 2023 yılının tüm çeyreklerinde ve yılın tamamında genel ekonominin üzerinde büyümüştü. Bu eğilim 2024 yılında da sümektedir. 2024 yılının üçüncü çeyrek döneminde genel ekonomi yüzde 2,1 inşaat sektörü ise yüzde 9,2 büyüme göstermiştir. İnşaat sektörü özel koşulları içinde yılın üçüncü çeyrek döneminde de genel ekonominin üzerinde performans göstermiştir. Sıkılaştırma politikaları birçok sektörde yavaşlamaya neden olurken inşaat sektörü daha sınırlı etkilenmiştir. Gayrimenkul sektöründe ise büyüme yüzde 2,5 ile zayıflamıştır.

Tablo.1 İnşaat Gayrimenkul ve Türkiye Ekonomisinde Büyüme Yüzde

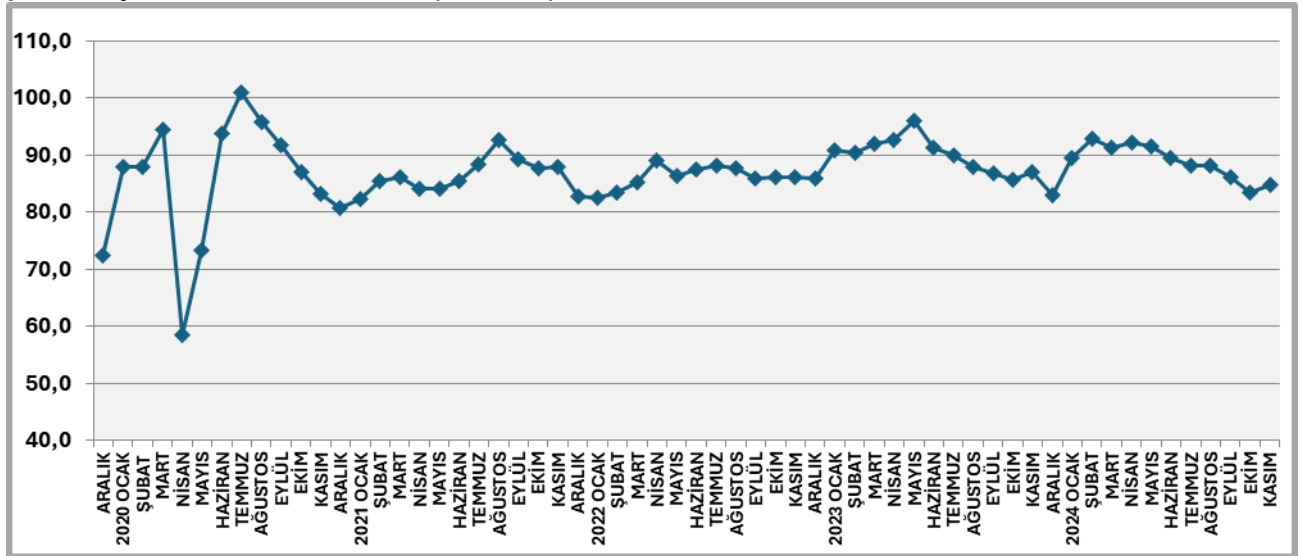
DÖNEM	İNŞAAT	GAYRİMENKUL	GSYİH
2020	-5,5	2,8	1,9
2021	-0,6	3,6	11,4
2022	-7,1	6,3	5,5
2023 Q1	5,0	3,9	4,5
2023 Q2	6,6	4,4	4,6
2023 Q3	7,2	3,2	6,5
2023 Q4	9,8	4,3	4,6
2023	7,2	3,9	5,1
2024 Q1	10,9	2,2	5,3
2024 Q2	6,9	3,6	2,4
2024 Q3	9,2	2,5	2,1

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

İnşaat Sektörü Güven Endeksi Kasım Ayında 1,4 Puan Yükseldi

İnşaat sektörü güven endeksi eylül ve ekim aylarındaki gerileme ardından kasım ayında bir önceki aya göre yükselmiş ve 84,7 puana çıkmıştır. İnşaat sektörü güven endeksinde uzun süreli aşağı yönlü eğilim kasım ayında ara vermiştir. Ekonomide uygulanan sıkılaştırma politikaları ile inşaat sektörü üzerindeki baskı sürmektedir. Ancak sıkılaştırma önlemlerinin önümüzdeki süreçte faiz indirimi dahil gevşemeye başlayabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle güven endeksindeki gerileme eğilimi kasım ayında şimdilik durmuştur. İnşaat sektörü güven endeksinin önümüzdeki çeyrek dalgalanma içinde kalması olasıdır.

Şekil.3– İnşaat Sektörü Güven Endeksi (2010=100)

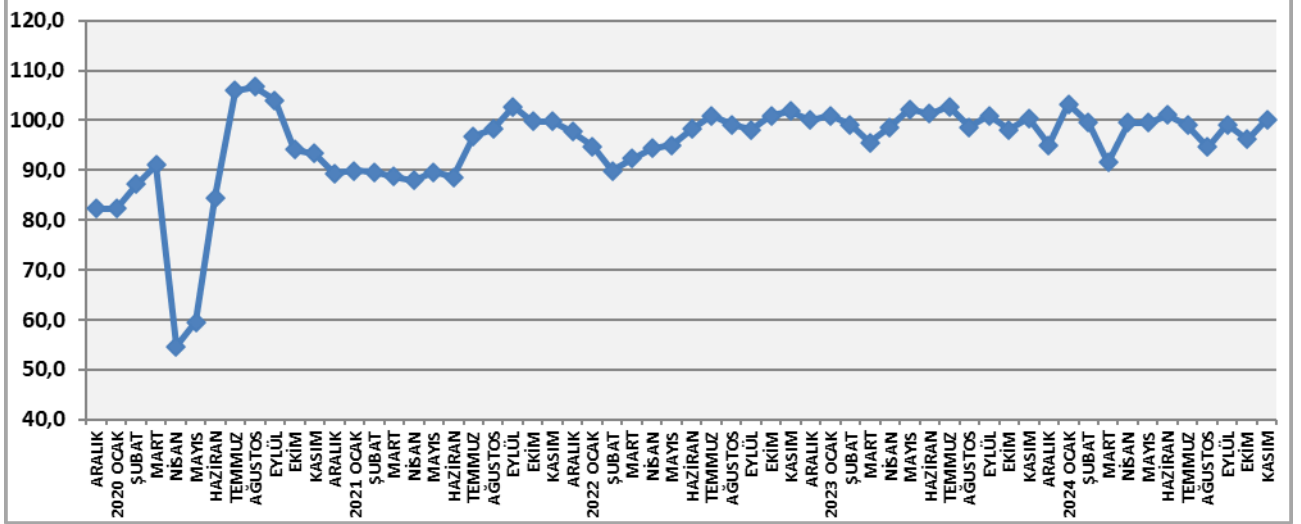

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Mevcut İnşaat İşleri Seviyesi Kasım Ayında 4,0 Puan Arttı

Kasım ayında mevcut inşaat işleri seviyesi bir önceki aya göre 4,0 puan artmıştır. Ekim ayında inşaat işleri seviyesi 2,9 puan düşüş artış göstermişti. Mevcut inşaat işleri seviyesi ekim ayındaki gerileme ardından kasım ayında yeniden yükselmiştir. Kış aylarına yaklaştığımız bu dönemde yüksek sezonda sona yaklaşılmaktadır. Yüksek sezonda yeni inşaat başlangıçları kasım ayında hareketlenmiştir. Mevcut işler seviyesini mevsimsellik ve beklentilerin yanı sıra ekonomi politikası uygulamaları ile deprem bölgesi ve kentsel dönüşüm faaliyetleri belirlemeye devam edecektir.

Şekil.4 – Son Üç Ay İnşaat Faaliyetleri Endeksi (2010=100)

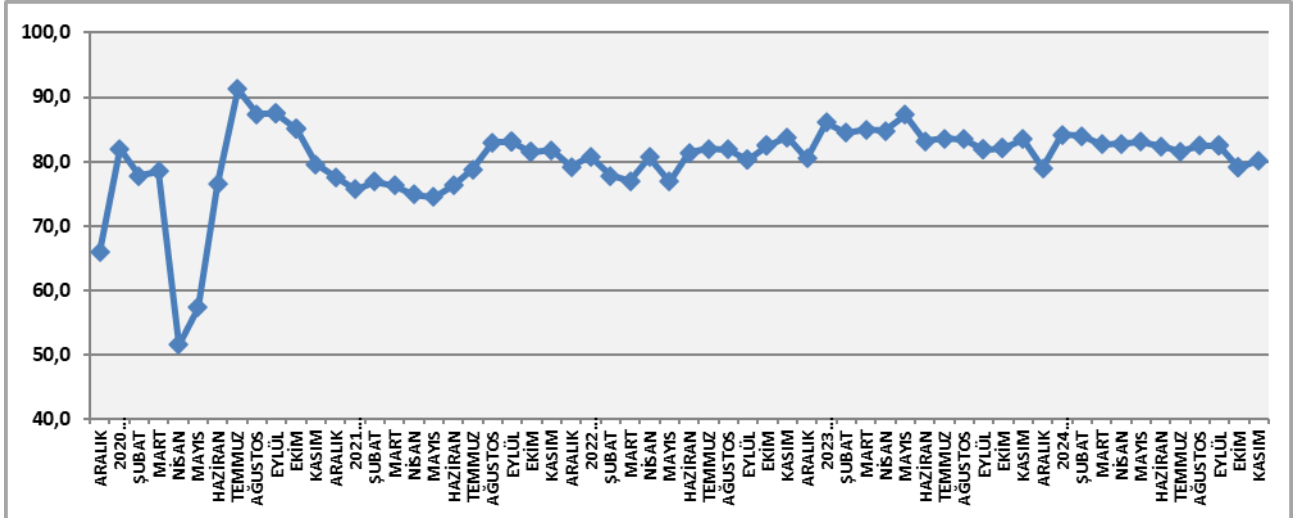

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Yeni Alınan İnşaat Siparişleri Seviyesi Kasım Ayında 1,1 Puan Arttı

Alınan yeni iş siparişleri yaz aylarında genel olarak durağan kalmış, eylül ve özellikle ekim ayında ise yeni inşaat siparişleri gerilemişti. Kasım ayında ise endeks yeniden bir önceki aya göre 1,1 puan artış göstermiştir. Böylece sonbaharın son ayında yeni alınan siparişler yılın en düşük seviyesinden geri dönmüştür. Yeni inşaat siparişleri için öncelikle ekonomi politikası uygulamaları ve etkileri belirleyici olmaktadır. Yüksek sezonun bitiyor olması ile yeni alınan iş siparişleri zayıflayacaktır. Yeni siparişlerde kalıcı toparlanmanın zaman alacağı tahmin edilmektedir.

Şekil.5– Yeni Alınan İnşaat İşleri Endeksi 2010=100

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

2024 Ekim Ayında Konut Satışları Yüzde 76,1 Arttı

2024 yılı ekim ayında 165.138 adet konut satışı gerçekleşmiştir. 2024 Ekim ayında konut satışları bir önceki yılın ekim ayına göre yüzde 76,1 artmıştır. Ekim ayında yılın en yüksek aylık konut satışı gerçekleşmiştir. Tasarruf araçlarının yüksek getirileri ile oluşan servet etkisi belirleyici olmaktadır. 2024 Ocak-Ekim döneminde konut satışları geçen yılın ilk on ayına göre yüzde 11,9 artarak 1.112.374 adet olmuştur. Bankaların daha uygun faiz oranlarına sahip konut kredisi olanakları konut satışlarını desteklemektedir. Konut fiyatlarının artacağı beklentisi ile konut talebi kuvvetlenmiştir.

Tablo.2- Aylık Konut Satışları

DÖNEM	2020	2021	2022	2023	2024
OCAK	113.615	70.587	88.306	97.708	80.308
ŞUBAT	118.753	81.222	97.587	80.031	93.902
MART	108.670	111.241	134.170	105.476	105.394
NİSAN	42.873	95.863	133.058	85.652	75.569
MAYIS	50.936	59.166	122.768	113.276	110.588
HAZİRAN	190.012	134.731	150.509	83.636	79.313
TEMMUZ	229.357	107.785	93.902	109.548	127.088
AĞUSTOS	170.408	141.400	123.491	122.091	134.155
EYLÜL	136.744	147.143	113.402	102.656	140.919
EKİM	119.574	137.401	102.660	93.761	165.138
KASIM	112.483	178.814	117.806	93.514	
ARALIK	105.981	226.503	207.963	138.577	
TOPLAM	1.499.316	1.491.856	1.485.622	1.225.926	

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

İkinci El Konut Satışları 2024 Ekim Ayında Yüzde 66,5 Yükseldi

Türkiye genelinde 2024 Ekim ayında 107.459 adet ikinci el konut satışı gerçekleşmiştir. İkinci el konut satışları geçen yılın ekim ayına göre yüzde 66,5 artmıştır. Ekim ayında yılın en yüksek aylık ikinci el konut satışları gerçekleşmiştir. 2024 Ocak-Ekim döneminde ikinci el konut satışları geçen yılın aynı dönemine göre 8,3 artarak 753.816 adet olmuştur. 2024 yılının geri kalanında sıkılaştırma politikaları ikinci el konut satışlarında belirleyici olacaktır. Ancak ilk el konut almak isteyenlerin mevcut konutlarını satış isteği ikinci el konut satışlarını artıracaktır.

Tablo.3- Konut Satışlarının Dağılımı

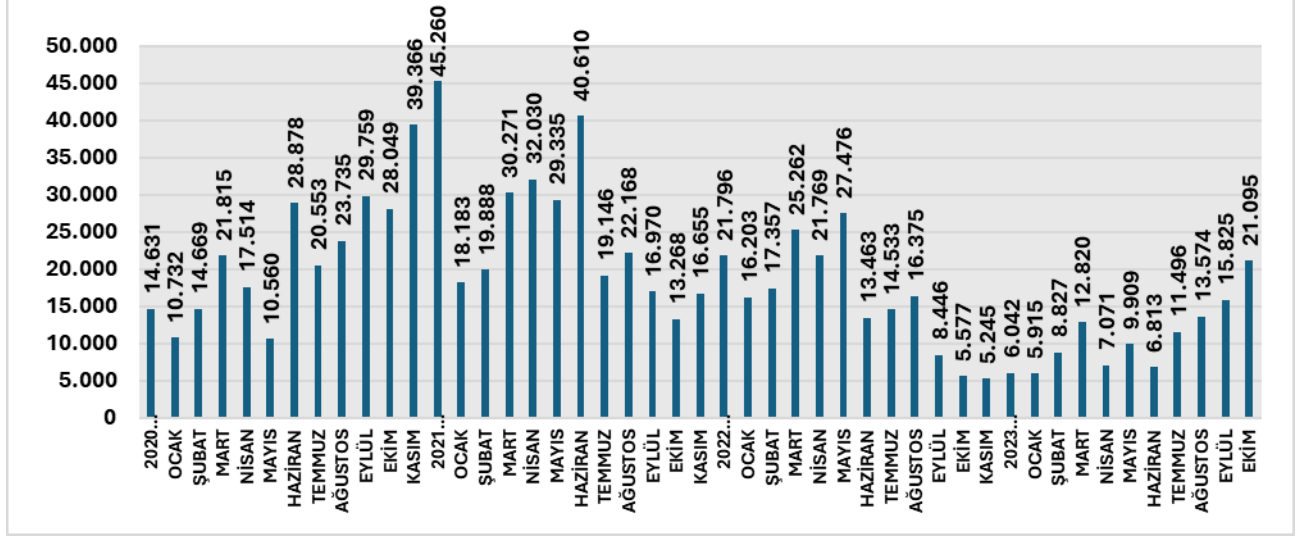
DÖNEM	2022		2023		2024	
	İlk El	İkinci El	İlk El	İkinci El	İlk El	İkinci El
OCAK	27.203	61.103	27.532	70.176	25.263	55.045
ŞUBAT	28.897	68.690	23.476	56.555	28.594	65.308
MART	38.337	95.833	32.899	72.577	34.399	70.995
NİSAN	36.421	96.637	26.952	58.700	24.085	51.484
MAYIS	32.861	89.907	34.413	78.863	35.558	75.030
HAZİRAN	44.732	105.777	25.886	57.750	25.425	53.888
TEMMUZ	28.688	65.214	31.641	77.907	40.784	86.304
AĞUSTOS	39.025	84.466	35.310	87.781	41.913	92.242
EYLÜL	35.954	77.448	30.488	72.168	44.858	96.061
EKİM	32.692	69.968	29.230	64.531	57.679	107.459
KASIM	37.380	80.426	30.472	63.042		
ARALIK	77.889	130.074	51.243	87.334		
TOPLAM	460.079	1.025.543	379.542	846.384		

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

2024 Ekim Ayında İpotekli Konut Satışları Yüzde 278,2 Arttı

Türkiye genelinde konut satışlarında banka kredileri ile yapılan satışlar veya bir başka deyimle ipotekli satışlar önemli rol oynamaktadır. 2024 Ekim ayında 21.095 adet konut satışı ipotekli olarak gerçekleşmiştir. İpotekli konut satışları geçen yılın aynı ayına göre yüzde 278,2 artmıştır. Yılın en yüksek aylık ipotekli konut satışı gerçekleşmiştir. Son üç aydır bankaların daha uygun faiz oranlarına sahip konut kredisi kullandırmaları ipotekli konut satışları olumlu etkilenmiştir. İlk on ayda ise ipotekli konut satışları yüzde 31,9 gerileyerek 113.405 adet olmuştur.

Şekil.6 İpotekli Konut Satışları; Adet

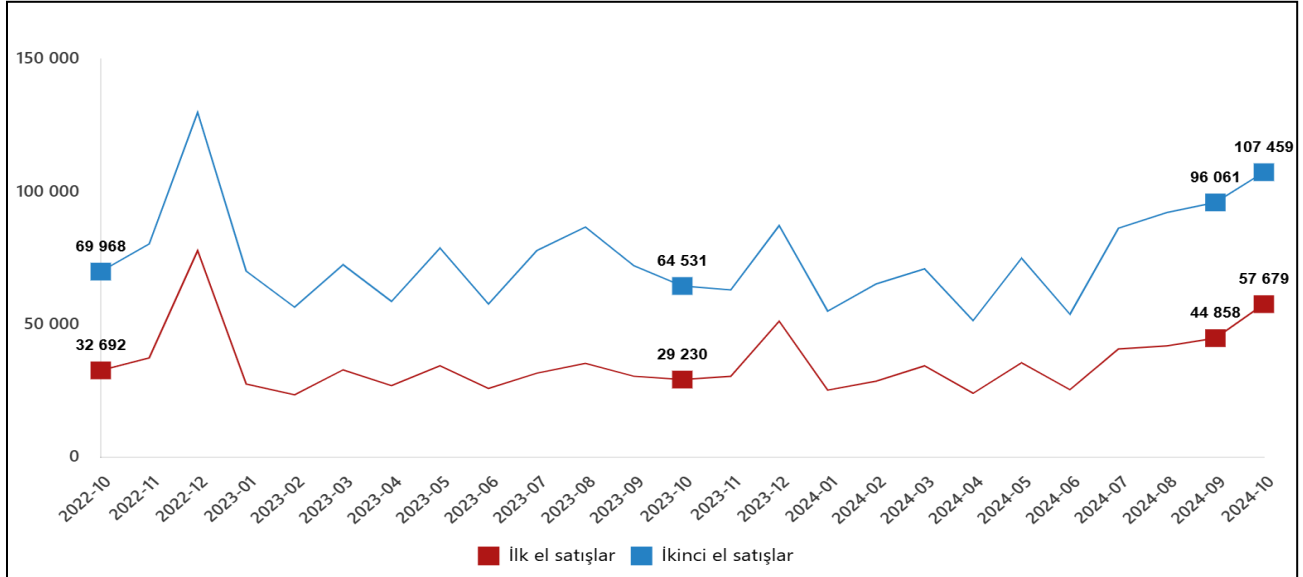

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

2024 Ekim Ayında Yeni Konut Satışları Yüzde 97,3 Arttı

2024 Ekim ayında toplam 57.679 adet yeni konut satışı gerçekleşmiştir. Yeni konut satışları yılın en yüksek aylık satış olmuştur. Yeni konut satışları bir önceki yılın ekim ayına göre yüzde 97,3 artmıştır. Ekim ayında yeni konut satışları 50 bini aşarak normal seviyesini de geçmiştir. 2024 yılının ilk on ayında yeni konut satışları geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 20,4 artarak 358.558 adet olarak gerçekleşmiştir.

Şekil.7 Aylık Yeni Konut Satışları; Adet

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Alınan Yapı Ruhsatları 2024 Yılı Üçüncü Çeyrekte Yüzde 18,9 Azaldı

2024 yılı üçüncü çeyrek döneminde alınan yapı ruhsatları alan bazında 2023 yılı üçüncü çeyrek dönemine göre yüzölçümü olarak yüzde 18,9 azalmıştır. 2024 yılı üçüncü çeyreğinde 32,01 milyon metrekare yapı ruhsatı alınmıştır. 2024 yılının üçüncü çeyreğinde 165.134 daire için yapı ruhsatı alınmıştır. 2024 yılı ilk çeyrekte yerel seçimler öncesi alınan yapı ruhsatları önemli ölçüde artmıştı. 2024 yılı ikinci ve üçüncü çeyrek dönemlerinde ise sıkılaştırma politikalarının etkisi ile sert düşüşler yaşanmıştır.

Tablo.4 Alınan Yapı Ruhsatları

Yıl	Çeyrek	Bina sayısı	Yıllık değişim (%)	Daire sayısı	Yıllık değişim (%)	Yüzölçüm (m ²)	Yıllık değişim (%)
2022		127 819	-7,7	700 884	-3,5	146 197 251	-3,5
	I	26 126	-22,1	131 242	-24,8	27 595 313	-19,5
	II	29 072	-4,8	145 414	-7,8	30 882 141	-2,8
	III	28 284	-7,0	146 031	-2,6	32 172 075	-3,5
	IV	44 337	0,7	278 197	13,8	55 547 723	6,7
2023		139 659	9,3	859 202	22,6	168 391 174	15,2
	I	23 889	-8,6	131 810	0,4	27 026 443	-2,1
	II	31 127	7,1	193 022	32,7	39 255 974	27,1
	III	35 492	25,5	199 017	36,3	39 484 460	22,7
	IV	49 151	10,9	335 353	20,5	62 624 298	12,7
2024	I	28 610	19,8	176 657	34,0	35 810 521	32,5
	II	24 127	-22,5	137 711	-28,7	27 190 746	-30,7
	III	28 828	-18,8	165 134	-17,0	32 011 545	-18,9

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Alınan Yapı İzinleri 2024 Yılı Üçüncü Çeyrekte Yüzde 5,3 Azaldı

2024 yılının üçüncü çeyrek döneminde alınan yapı izinleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzölçümü olarak yüzde 5,3 azalmıştır. 2023 yılı üçüncü çeyrekte alınan yapı izni 23,73 milyon metrekare iken 2024 yılı üçüncü çeyrekte 22,47 milyon metrekare olmuştur. 2024 yılının üçüncü çeyreğinde 113.607 daire için yapı izni alınmıştır. 2024 yılının üçüncü çeyreğinde sıkılaştırma politikalarının etkileri devam etmiştir. Yerel seçimler öncesi artan yapı izinleri sonrasında zayıflamıştır.

Tablo.5 Alınan Yapı İzinleri

Yıl	Çeyrek	Bina sayısı	Yıllık değişim (%)	Daire sayısı	Yıllık değişim (%)	Yüzölçüm (m ²)	Yıllık değişim (%)
2022		99 174	7,7	642 292	2,5	129 019 432	1,0
	I	22 485	7,2	155 447	-2,3	30 444 673	-7,8
	II	22 986	24,2	149 488	23,6	29 482 147	21,4
	III	22 834	4,1	137 567	-0,7	27 560 452	-2,4
	IV	30 869	0,6	199 790	-4,0	41 532 160	-1,4
2023		86 776	-12,5	535 043	-16,7	107 744 126	-16,5
	I	20 213	-10,1	126 251	-18,8	25 263 555	-17,0
	II	18 028	-21,6	107 768	-27,9	21 201 500	-28,1
	III	19 724	-13,6	117 262	-14,8	23 734 284	-13,9
	IV	28 811	-6,7	183 762	-8,0	37 544 786	-9,6
2024	I	28 639	41,7	175 414	38,9	36 761 537	45,5
	II	15 412	-14,5	82 546	-23,4	18 049 753	-14,9
	III	20 289	2,9	113 607	-3,1	22 465 200	-5,3

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

İnşaat Malzemesi Sanayi Üretimi 2024 Eylül Ayında Yüzde 2,6 Daraldı

İnşaat malzemesi sanayi üretimi eylül ayında 2023 yılı eylül ayına göre yüzde 2,6 daralmıştır. Yılın ilk çeyrek döneminde üretim geçen yılın ilk çeyrek dönemine göre yüzde 10,9 yükselmişti. İkinci çeyrekte ise üretim yüzde 3,9 azalmıştı. Üretimdeki gerileme üçüncü çeyrekte de sürmüştür. Üretim üçüncü çeyrekte yüzde 2,2 azalmıştır.

2024 yılının eylül ayında alt sektörlerin birçoğunda üretimde düşüş gerçekleşmiştir. 2024 Ocak-Eylül döneminde ise 8 alt sektörde üretim geçen yılın ocak-eylül dönemine göre artarken, 14 alt sektörde üretim azalmıştır.

Bazı alt sektörlerde görece yüksek üretim artışları olmuştur. İlk dokuz ayda geçen yılın ilk 9 ayına göre inşaat camları üretimi yüzde 14,0 ve demir çelik inşaat ürünleri üretimi yüzde 13,4 artmıştır. Hazır beton üretimi yüzde 10,7, çimento üretimi yüzde 6,6 ve demir çelik çubuk profil üretimi yüzde 7,5 büyümüştür.

2024 yılı ilk dokuz ayında bazı alt sektörlerde ise üretim yüksek düşüş göstermiştir. Seramik ürünlerinde yüksek üretim düşüşü yeni yılda da sürmektedir. İlk dokuz ayda geçen yılın ilk dokuz ayına göre seramik kaplama malzemeleri üretimi yüzde 23,9 ve seramik sağlık gereçleri üretimi yüzde 27,2 azalmıştır.

Metal yapı ve yapı parçaları üretimi yüzde 19,5, demir çelik radyatör üretimi yüzde 24,2, birleştirilmiş parke ve yer döşemeleri üretimi yüzde 18,5 azalmıştır.

2023 yılında alt sektörlerde farklı üretim eğilimleri ortaya çıkmıştı. 2024 yılının ilk dokuz ayında da benzer eğilimin devam ettiği görülmektedir.

Tablo.6– Sanayi Üretimi Büyüme
(Bir önceki yılın aynı ayına ve dönemine göre – yüzde)

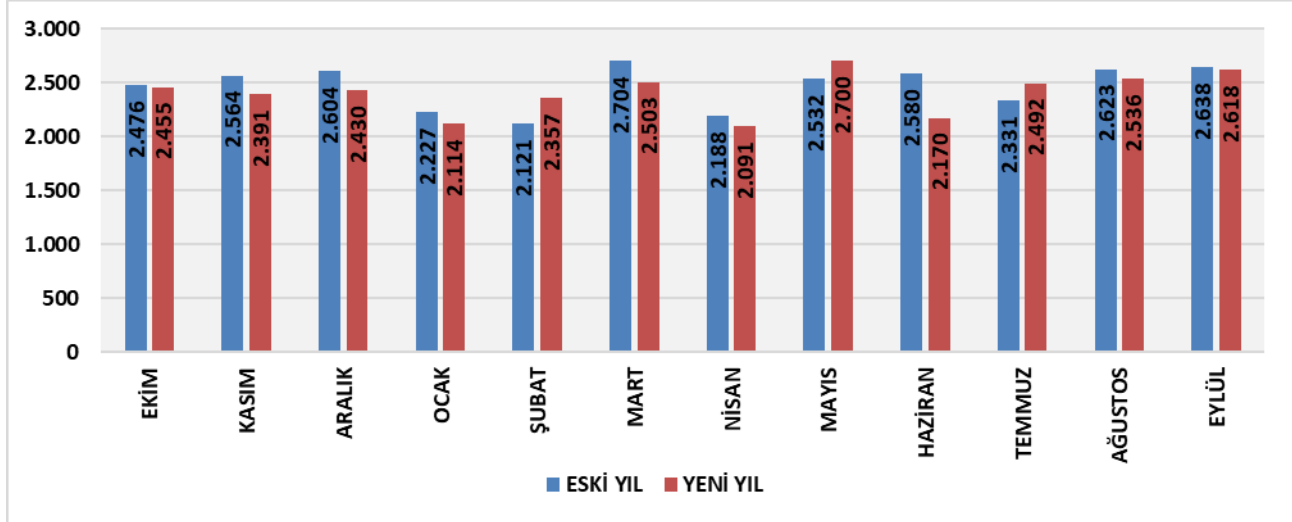
SEKTÖRLER	2024 Eylül	2024 Ocak-Eylül
İnşaat Camları	-8,9	14,0
Demir Çelik İnşaat Ürünleri	8,4	13,4
Hazır Beton	-8,1	10,7
Demir Çelik Çubuk Profil	5,1	7,5
Çimento	-7,0	6,6
Tuğla ve Kiremit	0,1	5,4
Yalıtımlı Kablolar	-8,2	0,5
Mermer ve Granit	0,8	0,2
Ahşap İnşaat Malzemesi	23,2	-0,9
Plastik İnşaat Malzemesi	8,7	-1,0
Elektrikli Aydınlatma Ekipmanları	-6,9	-1,4
İnşaat Amaçlı Beton Ürünleri	-8,3	-2,1
Metalden Kapı ve Pencereleer	4,3	-2,1
Isıtma Soğutma ve Havalandırma Donanımları	-14,0	-3,8
Kilit ve Donanım Eşyası	-11,8	-4,1
İnşaat Boya ve Vernikleri	-16,4	-8,3
Armatür, Musluk Valf/Vana	-19,4	-9,1
Birleştirilmiş Parke Yer Döşemeleri	-15,4	-18,5
Metal Yapı ve Yapı Parçaları	-2,4	-19,5
Seramik Kaplama Malzemeleri	-27,6	-23,9
Demir Çelik Radyatör	-29,3	-24,2
Seramik Sağlık Gereçleri	-33,9	-27,2
Toplam İnşaat Malzemesi	-2,6	1,7

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

2024 Eylül Ayında İhracat Yüzde 0,8 Azaldı

2024 yılı eylül ayında inşaat malzemesi ihracatı geçen yılın eylül ayına göre yüzde 0,8 azalmıştır. Ağustos ayındaki düşüş ardından ihracat eylül ayında da sınırlı ölçüde gerilemiştir. İhracat 2,62 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracat bir önceki ağustos ayı ihracatının ise üzerine çıkmıştır. Eylül ayında ihracat pazarlarındaki durgunluk sürmüştür. Emtia ve metal fiyatları eylül ayının son haftasında yükselmiştir. Türk lirası eylül ayında değer kazanmıştır. İhracat değerli Türk lirasından olumsuz etkilenmektedir. Eylül ayında ihracat geçen yılın eylül ayının altında kalmıştır.

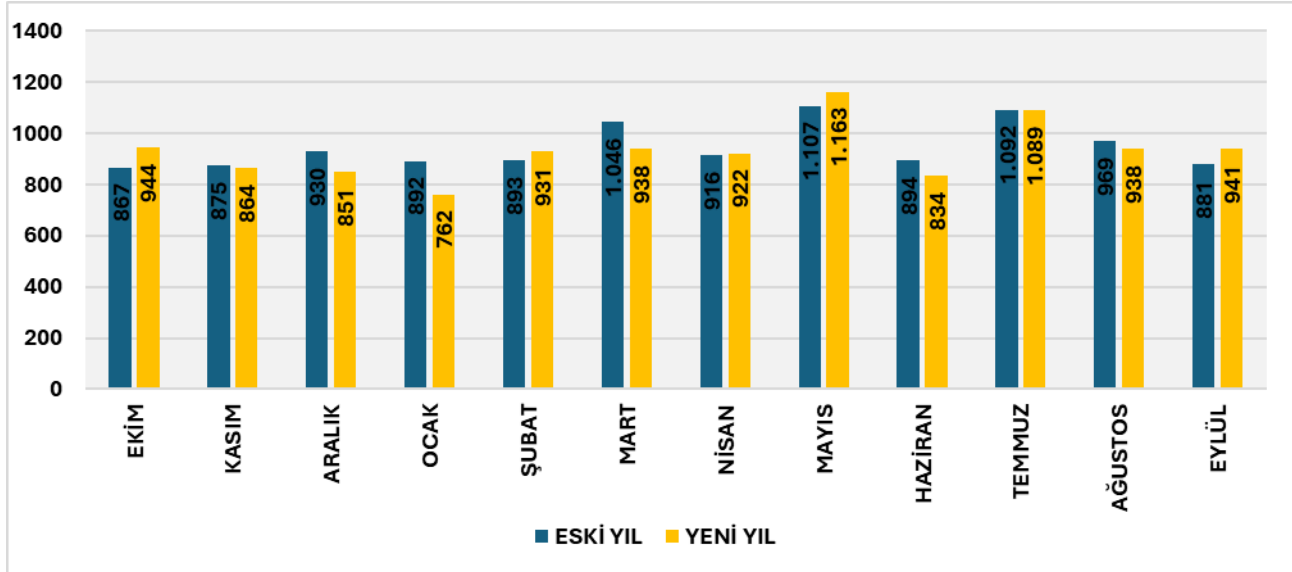
Şekil.8 – İnşaat Malzemesi İhracatı (Aylık – Milyon Dolar)

2024 Eylül Ayında İthalat Yüzde 6,8 Arttı

İnşaat malzemesi ithalatı 2024 yılı eylül ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 6,8 artarak 941 milyon dolar olmuştur. İthalat önceki ağustos ayına çok yakın gerçekleşmiştir. Eylül ayında ithalat 1 milyar doların altında kalmıştır. Sıkı para politikası ve inşaat işlerinde yavaşlama ithalatı sınırlamıştır. Türk lirasının eylül ayında değer kazanması da ithalatı bu kez olumlu etkilemiştir. İthalat görece yüksek kalmaya devam etmektedir.

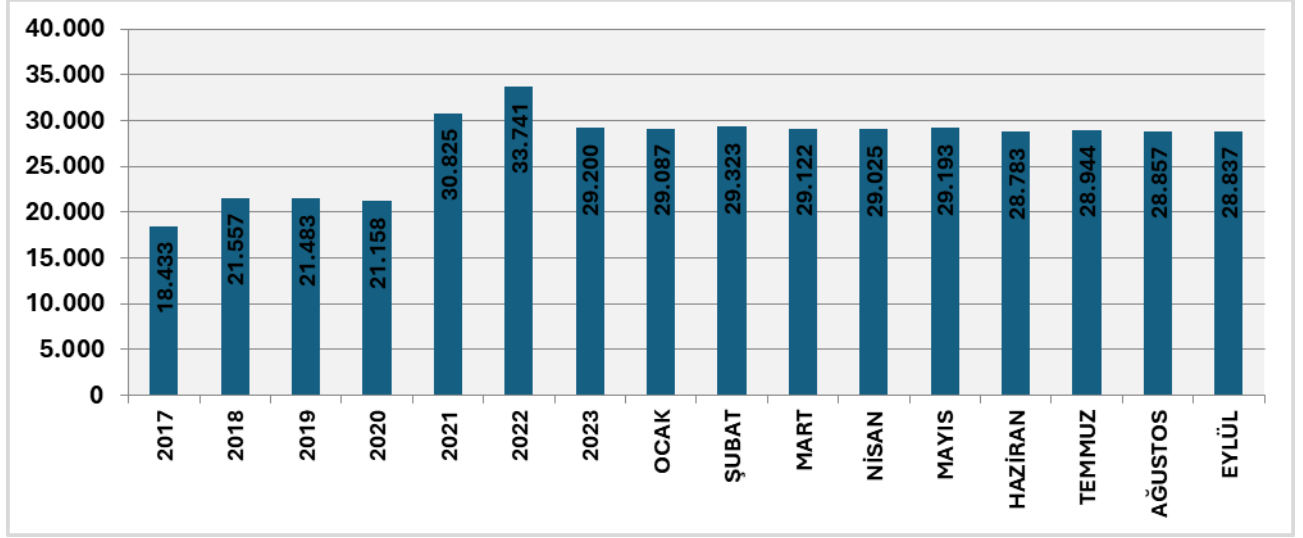
Şekil.9– İnşaat Malzemesi İthalatı (Aylık – Milyon Dolar)

2024 Yılı Eylül Ayında İnşaat Malzemesi Yıllık İhracatı 28,84 Milyar Dolar Oldu

İnşaat malzemesi ihracatı 2024 yılının ilk dokuz ayında yüzde 1,9 düşerek 21,52 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Buna bağlı olarak 2024 yılı eylül ayında yıllık ihracat da düşerek 28,84 milyar dolar olmuştur. İhracat pazarlarındaki durgunluk yılın ilk dokuz ayında devam etmiştir. İkinci çeyrekte nisan ve haziran aylarında çalışma gün sayılarının azalması ihracatı olumsuz etkilemiştir. Türk lirasında yılbaşından bu yana yaşanan değerlenme ihracatı olumsuz etkilemektedir. İhracat temmuz ayında toparlandıktan sonra ağustos ve eylül aylarında yeniden düşüş göstermiştir. Yıllık ihracat durağan kalmaktadır.

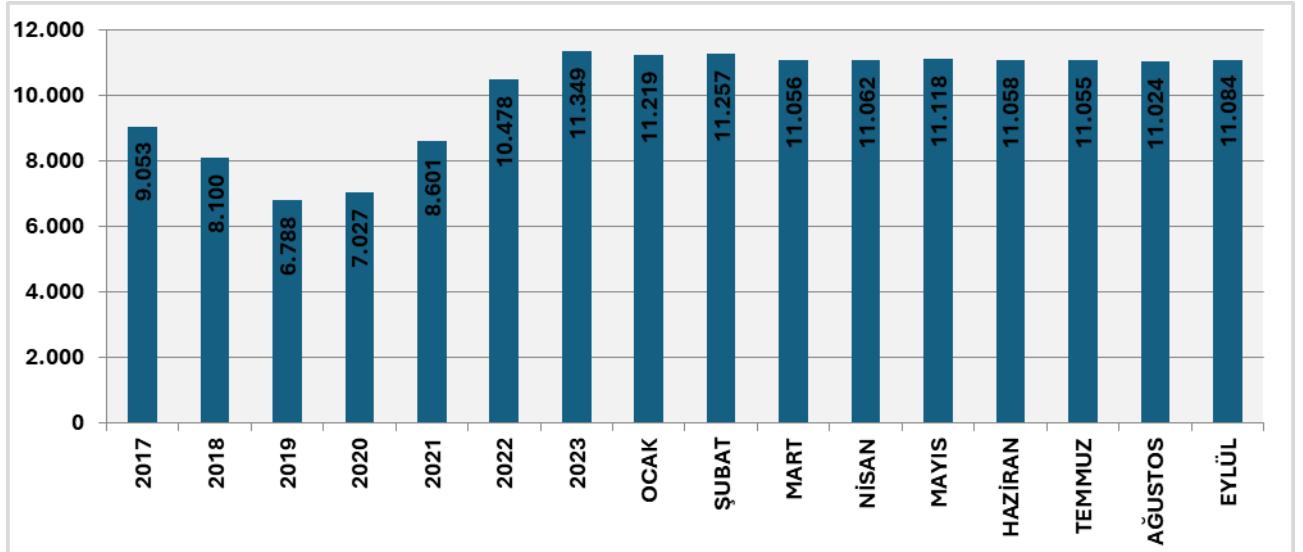
Şekil.10 – İnşaat Malzemesi İhracatı (Yıllık – Milyon Dolar)

2024 Yılı Eylül Ayında İnşaat Malzemesi Yıllık İthalatı 11,08 Milyar Dolar Oldu

İnşaat malzemesi ithalatı 2024 yılının ilk dokuz ayında yüzde 2,0 azalarak 8,52 milyar dolara inmiştir. Buna bağlı olarak 2024 yılı eylül ayında yıllık ithalat 11,084 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Yıllık ithalatta düşüş eylül ayı sonu itibarıyla yüzde 2,6 olmuştur. Yıllık ithalatta düşüşün yavaşlayarak sürmesi beklenmektedir.

Şekil.11– İnşaat Malzemesi İthalatı (Yıllık – Milyon Dolar)

Tablo.7 İnşaat Malzemesi İhracatı
2023 -2024 Milyon Dolar

SEKTÖRLER	2023 Ocak-Eylül	2024 Ocak-Eylül	% Değ.
BLOK MERMER	484	449	-7,3
ALÇI SIVA	68	46	-31,8
ÇİMENTO	984	842	-14,5
İNŞAAT BOYA VE VERNİKLERİ	314	312	-0,5
YAPI KİMYASALLARI	674	680	0,9
PLASTİK İNŞAAT MALZEMESİ	1.112	1.132	1,8
AHŞAP İNŞAAT MALZEMESİ	893	898	0,6
AHŞAP MUTFAK BANYO DOLAPLARI	49	50	3,7
DUVAR KÂĞITLARI	18,4	18,4	0,0
İŞLENMİŞ TAŞLAR (MERMER VE GRANİT)	922	946	2,5
ALÇI ÇİMENTO BETONDAN EŞYA	208	234	12,8
TUĞLA VE KİREMİT	12,2	10,8	-11,7
SERAMİK KAPLAMA	500	513	2,6
SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ	237	194	-18,1
İNŞAAT CAMLARI (DÜZ CAM VE YALITIM CAMLARI)	414	412	-0,3
DEMİR ÇELİK ÇUBUK PROFİL	3.180	3.133	-1,5
DEMİR ÇELİK BORU VE BORU BAĞLANTI PARÇALARI	1.692	1.679	-0,8
DEMİR ÇELİK İNŞAAT AKSAMI	1.838	1.811	-1,5
DEMİR ÇELİK DİKENLİ TEL VE ÇİTLER	17	21	22,9
DEMİR ÇELİK TEL ÖRGÜ KAFES VE AĞ	94	97	2,8
DEMİR ÇELİK BAĞLANTI ELEMANLARI	614	571	-7,1
DEMİR ÇELİK RADYATÖR	341	352	3,5
DEMİR ÇELİK SAĞLIK GEREÇLERİ	60	65	7,6
ALÜMİNYUM İNŞAAT MALZEMESİ VE AKSAMI	2.546	2.404	-5,6
ALÜMİNYUM SAĞLIK GEREÇLERİ	3,1	2,0	-36,4
KİLİTLER VE DONANIM EŞYALARI	430	430	0,0
ISITMA VE SOĞUTMA CİHAZLARI	687	538	-21,7
ASANSÖR YÜRÜYEN MERDİVEN VE KÖRÜKLER	161	136	-15,3
ARMATÜR MUSLUK VANA VE VALFLER	398	387	-2,8
GÜVENLİK VE ALARM SİSTEMLERİ	13,4	12,7	-5,2
ELEKTRİK MALZEMESİ	612	662	8,2
YALITIMLI KABLOLAR	1.760	1.895	7,6
SAYAÇLAR	49	54	9,8
AYDINLATMA EKİPMANLARI	207	201	-2,8
PREFABRİK YAPILAR	192	182	-4,8
YALITIM MALZEMESİ	152	150	-1,1
TOPLAM İNŞAAT MALZEMESİ	21.933	21.519	-1,9

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, inşaat malzemesi toplam verileri Çalışma Ekibi tarafından hesaplanmaktadır.

Tablo.8 İnşaat Malzemesi İthalatı
2023 -2024 Milyon Dolar

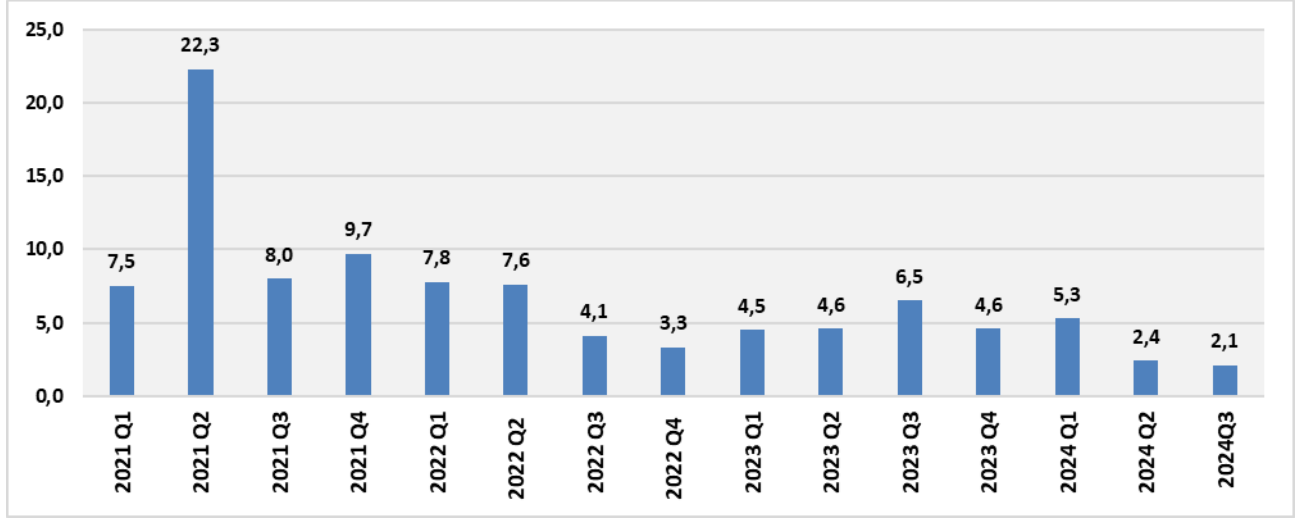
SEKTÖRLER	2023 Ocak-Eylül	2024 Ocak-Eylül	% Değ.
BLOK MERMER	5,6	5,3	-4,9
ALÇI SIVA	3,8	4,4	15,8
ÇİMENTO	7,6	6,5	-14,5
İNŞAAT BOYA VE VERNİKLERİ	449	441	-1,8
YAPI KİMYASALLARI	651	597	-8,3
PLASTİK İNŞAAT MALZEMESİ	341	321	-5,9
AHŞAP İNŞAAT MALZEMESİ	224	140	-37,3
AHŞAP MUTFAK BANYO DOLAPLARI	10,0	12,2	21,9
DUVAR KÂĞITLARI	4,2	4,9	18,8
İŞLENMİŞ TAŞLAR (MERMER VE GRANİT)	68	63	-7,6
ALÇI ÇİMENTO BETONDAN EŞYA	31	19	-40,4
TUĞLA VE KİREMİT	1,8	3,1	68,5
SERAMİK KAPLAMA	66	44	-33,6
SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ	19	17	-8,3
İNŞAAT CAMLARI (DÜZ CAM VE YALITIM CAMLARI)	456	314	-31,3
DEMİR ÇELİK ÇUBUK PROFİL	464	338	-27,1
DEMİR ÇELİK BORU VE BORU BAĞLANTI PARÇALARI	910	1.049	15,3
DEMİR ÇELİK İNŞAAT AKSAMI	293	273	-6,7
DEMİR ÇELİK DİKENLİ TEL VE ÇİTLER	0,19	0,14	-27,4
DEMİR ÇELİK TEL ÖRGÜ KAFES VE AĞ	7,7	9,9	29,2
DEMİR ÇELİK BAĞLANTI ELEMANLARI	483	477	-1,2
DEMİR ÇELİK RADYATÖR	21,2	27,6	30,4
DEMİR ÇELİK SAĞLIK GEREÇLERİ	11	15	39,6
ALÜMİNYUM İNŞAAT MALZEMESİ VE AKSAMI	701	747	6,5
ALÜMİNYUM SAĞLIK GEREÇLERİ	0,33	0,42	27,7
KİLİTLER VE DONANIM EŞYALARI	191	226	18,4
ISITMA VE SOĞUTMA CİHAZLARI	366	476	29,9
ASANSÖR YÜRÜYEN MERDİVEN VE KÖRÜKLER	66	86	29,4
ARMATÜR MUSLUK VANA VE VALFLER	680	728	7,0
GÜVENLİK VE ALARM SİSTEMLERİ	45,9	45,6	-0,7
ELEKTRİK MALZEMESİ	1.229	1.149	-6,5
YALITIMLI KABLOLAR	488	511	4,6
SAYAÇLAR	16,2	12,8	-20,7
AYDINLATMA EKİPMANLARI	177	178	0,4
PREFABRİK YAPILAR	31	10	-69,2
YALITIM MALZEMESİ	171	169	-1,4
TOPLAM İNŞAAT MALZEMESİ	8.690	8.517	-2,0

TÜRKİYE EKONOMİSİ

Türkiye Ekonomisi 2024 Üçüncü Çeyrekte Yüzde 2,1 Büyüdü

Türkiye ekonomisi 2024 yılı üçüncü çeyrekte yüzde 2,1 büyümüştür. Yılın ikinci çeyreğindeki büyüme de yüzde 2,5'ten yüzde 2,4'e aşağı yönlü güncellenmiştir. Üçüncü çeyrek dönemde sıkı para politikasının büyüme üzerindeki etkileri artarak görülmüştür. Özel tüketim harcamaları üçüncü çeyrekte yüzde 3,1 büyümüştür. Yüksek faizler ve diğer sıkılaştırma adımları iç talebi sınırlamıştır. Sabit sermaye yatırımları üçüncü çeyrekte yüzde 0,8 daralmıştır. Net ihracatın büyümeye katkısı pozitif olmuştur. Kamu tüketim harcamaları ise yüzde 0,9 küçülmüştür.

Şekil.12 Türkiye Ekonomisi Büyüme Yüzde Çeyrek Dönem

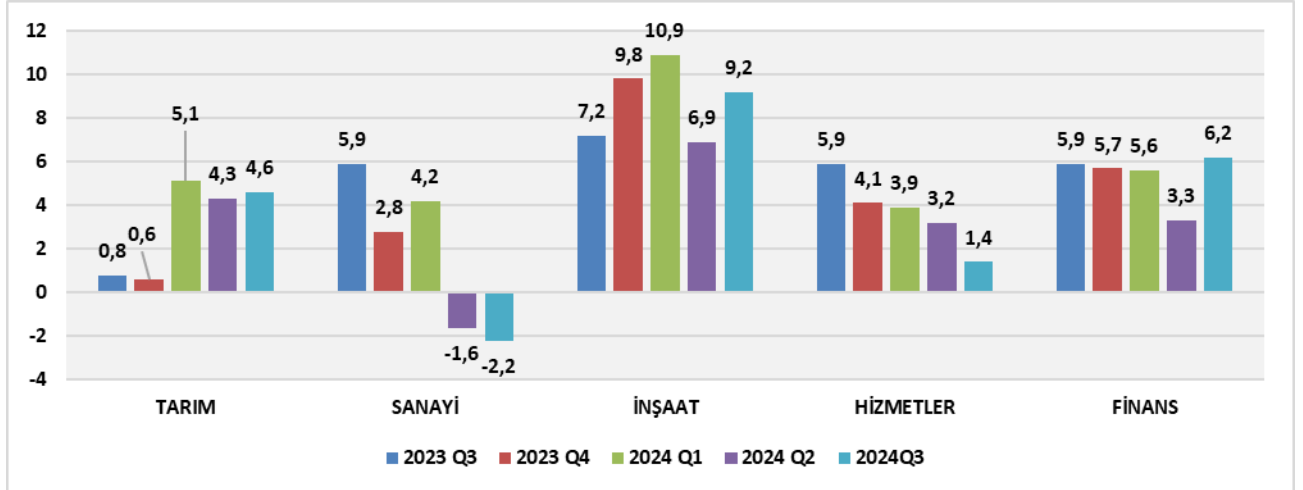

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

2024 Üçüncü Çeyrekte Sanayi Sektörü Yüzde 2,2 Daraldı

Türkiye ekonomisi 2024 yılı üçüncü çeyrekte yüzde 2,1 büyümüştür. Sektörlerdeki büyümeler ise farklı gerçekleşmiştir. Sanayi sektörü 2024 yılı üçüncü çeyrekte yüzde 2,2 daralmıştır. Sıkılaştırma politikaları en çok sanayi sektörünü etkilemiştir. Tarım sektörü yüzde 4,6 büyümüştür. Hizmetler sektöründe büyüme ise yüzde 1,4 olmuştur. Hizmet sektöründe büyüme önemli ölçüde yavaşlamıştır. Sıkılaştırma politikaları hizmet sektörünü de etkilemiştir. İnşaat sektörü en yüksek büyüme gösteren alt sektör olmuştur.

Şekil.13 Türkiye Ekonomisinde Genel ve Sektör Büyüme Yüzde Yıllık

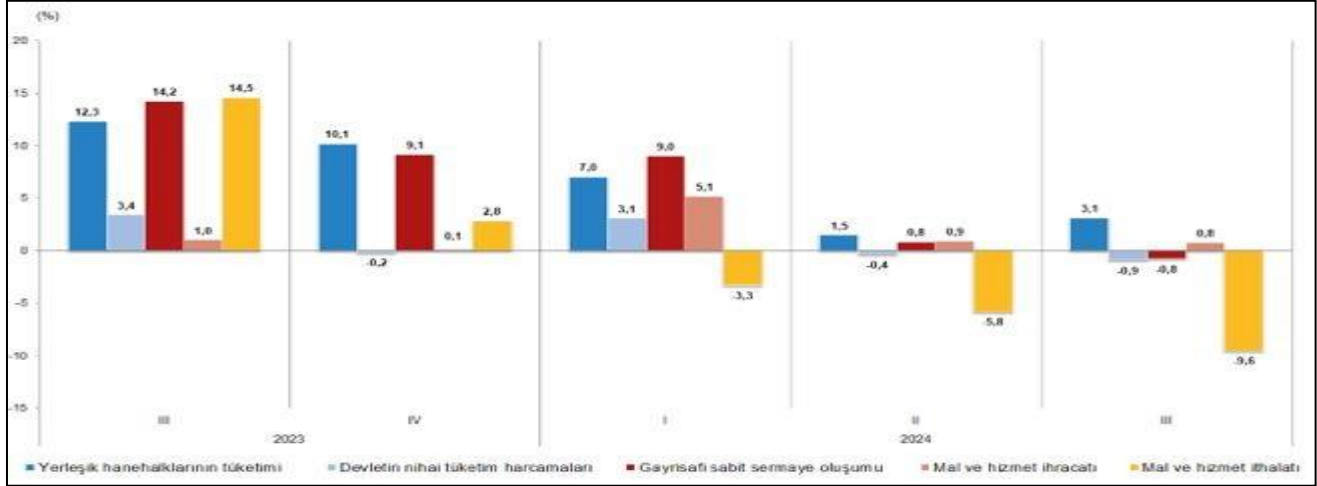

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Sıkılaşma Politikaları Tüm Harcama Alanlarında Etkili Oluyor

Enflasyonla mücadele için uygulanan sıkı para ve maliye politikaları yılın üçüncü çeyreğinde tüm harcamalar üzerinde etkili olmuştur. 2024 üçüncü çeyrekte hane halkının tüketimi yüzde 3,1 artmış ve önemli ölçüde yavaşlamıştır. Devletin tüketim harcamaları ise yüzde 0,9 azalmıştır. Kamu mali disiplini üçüncü çeyrekte kuvvetlenmiştir. Sabit sermaye yatırımları üçüncü çeyrekte yüzde 0,8 daralmıştır. İhracatın katma değer artışı yüzde 0,8'dir ithalat ise yüzde 9,6 azalmıştır. Sıkılaşma politikaları ithalatı da azaltmıştır.

şekil. 14. Harcamalar Yöntemiyle Büyümenin Kaynakları, Yüzde Büyüme

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Enflasyonda Katılık Dezenflasyon Sürecini Zorluyor

2023 Haziran ayından itibaren uygulamaya başlanan dezenflasyon programı ilk sonuçlarını 2024 Haziran ayında göstermeye başlamıştı. Ancak yaz aylarında enflasyon oranları beklentilerin üzerinde gerçekteşmiştir. Buna bağlı olarak eylül ayında açıklanan orta vadeli program 2024 sonu tüfe beklentisini yüzde 41,5'e çıkarmıştı. Ancak eylül ve ekim aylarında da enflasyon oranları yine beklentilerin üzerinde kalmıştır. Enflasyonda katılık sürmektedir. Özellikle hizmet enflasyonu ile kiralar ve ev hizmetleri fiyatları ile gıda fiyatlarında katılaşma yaşanmaktadır. Uygulanan sıkı para politikası sanayi ve tüketim malları fiyatlarında etkili olurken, katılaşan alanlarda yeterince etkili değildir. Enflasyon beklentileri de yeterince düşmemiştir. Enflasyon ve beklentilerdeki katılık dezenflasyon sürecini zorlayacak ve uzatacaktır.

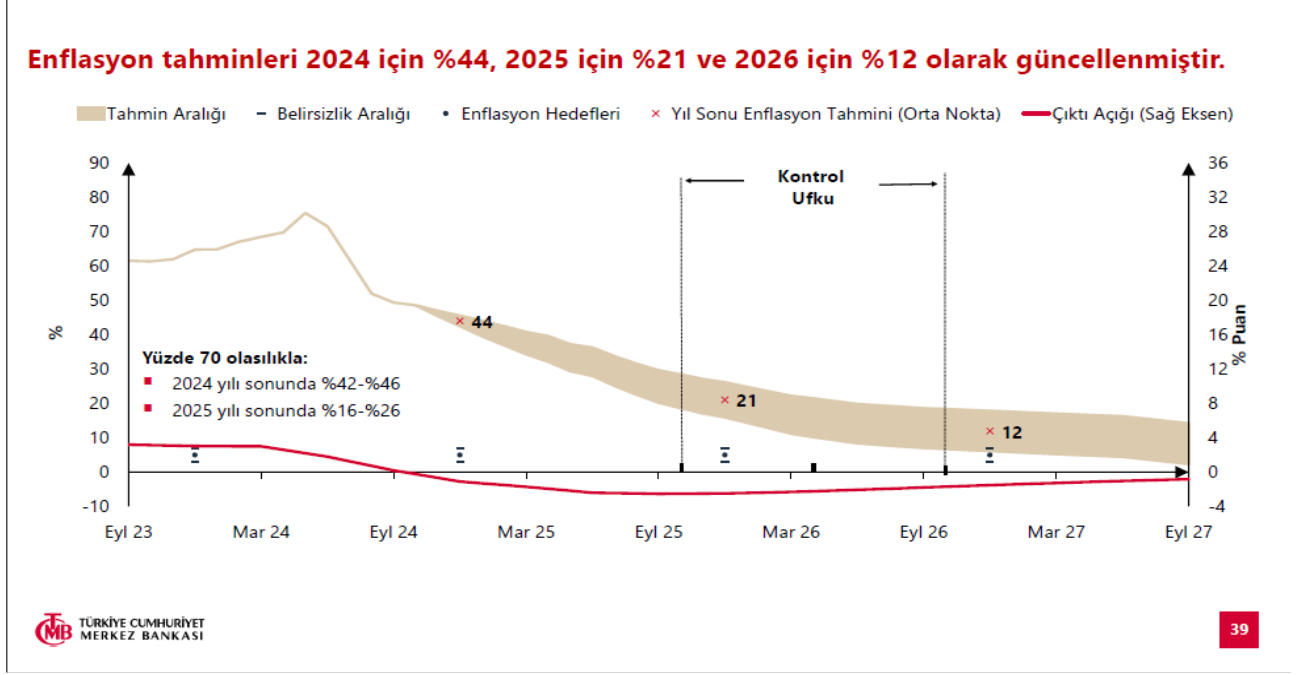
TCMB Enflasyon Beklentilerini Yükseltti

TCMB 2024, 2025 ve 2026 sonu enflasyon hedeflerini yükseltmiştir. Böylece eylül ayında açıklanan orta vadeli programın enflasyon hedefleri sadece 2 ay sonra yukarı yönlü güncellenmiştir. OVP itibarı için olumsuz bir gelişme olmuştur. TCMB 2024 sonu enflasyon hedefini yüzde 44'e ve 2025 sonu enflasyon hedefini yüzde 21'e çıkartmıştır. Enflasyon beklentilerindeki artışlar sonrası T.C. Merkez Bankası'nın uyguladığı sıkı para politikasının beklenenden daha uzun olması olasılığı da artmıştır. Enflasyon beklentileri ve enflasyondaki katılık TCMB'nin hedefleri yükseltmesine yol açmıştır. TCMB süreci kısaltmak için yeni adımlar atabilecektir.

TCMB İlk Faiz İndirimini Aralık Ayında Yapabilir

TCMB kasım ayı para kurulu toplantısında politika faizini değiştirmeyerek yüzde 50'de tutmuştur. Ancak T.C. Merkez Bankası toplantı sonrası yaptığı değerlendirmelerde aralık ayında bir faiz indirimi işareti vermiştir. Buna bağlı olarak T.C. Merkez Bankası'nın aralık ayında 250 baz puan faiz indirme olasılığı ortaya çıkmıştır. Aralık ayında bir faiz indirimi erken olacaktır ve T.C. Merkez Bankası muhtemelen ilk faiz indirimini yeni yıla bırakabilecektir.

Şekil.15 TCMB Enflasyon Hedefleri

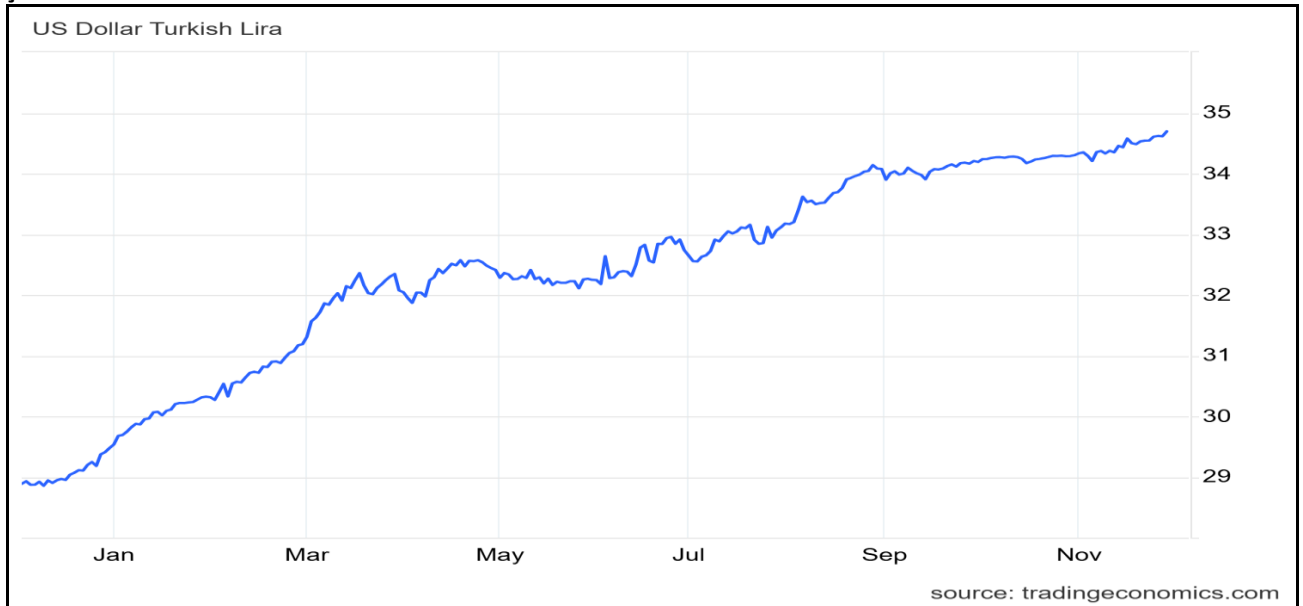

Kaynak: T.C. Merkez Bankası

Türk Lirasına Sıkı Para Politikası Desteği

T.C. Merkez Bankası'nın yukarı yönlü güncellediği yeni enflasyon hedefleri çerçevesinde para politikası alanında sıkılaştırmanın beklenenden daha uzun süreceği görülmektedir. Sıkı para politikasının daha uzun süreceği olması Türk lirasını da baskılayacaktır. TCMB ve piyasa faiz oranları bir süre daha yüksek kalacaktır. Tasarruflar Türk lirası araçlarda kalmaya devam edecektir. Bu nedenle Türk lirasına olan talep sürecektir. Kredi notu artışlarına bağlı olarak yurt dışı borçlanmanın kolaylaşması ile net döviz girişinin artacak olması da Türk lirasını baskılayacaktır. Türk lirasında daha yavaş bir değer kaybı öngörülmelidir. Yeni yılda Türkiye ABD ilişkileri de Türk lirasında belirleyici olmaya başlayacaktır.

Şekil.16 Türk Lirası ABD Dolar Kuru

ABD Seçimleri Sonrası Trump ile Dünya'da Yeni Dönem Beklentisi

Trump ile Yeni Dönem

ABD başkanlık seçimlerini Cumhuriyetçi Parti adayı Donald Trump kazanmıştır. Trump 20 Ocak 2025 tarihinde göreve başlayacaktır. Trump, seçim öncesinde küresel siyaseti ve ekonomiyi yeniden şekillendirecek vaatlerde bulunmuştur. Trump yeniden büyük/güçlü Amerika idealine bağlı olarak dış politikada adımlar atacaktır. Rusya-Ukrayna ve Orta Doğu'daki çatışmaları bitirmeyi hedeflemektedir. Çin ile hegemonya mücadelesi sürecektir. AB ile de ilişkiler yenilenecektir. İklim değişikliğine inanmayan Trump yeşil dönüşüme soğuktur. Ekonomi alanında da ABD'nin çıkarlarını gözeterek yeni bir ticaret politikası uygulamayı vaat etmektedir.

Trump'ın Ekonomi Politikası ve Etkileri

Trump öncelikle ABD'nin ithalatına yeni ilave vergiler getirmeyi hedeflemektedir. Çin'den ithalata yüzde 60, diğer ülkelerden ithalata ise yüzde 10-20 arasında vergi konulacaktır. Uygulanacak bu vergi artışları muhtemelen küresel ölçekte yeni bir korumacılık dalgasına ve ticaret savaşlarına yol açacaktır. Trump yatırımlar için daha düşük faiz oranları istemektedir. Trump göçmenlerin ülkeye girişine de karşıdır. İşgücü açığı oluşabilecektir. Uygulanacak vergi artışları, ABD ve dünya genelinde enflasyonun artması kaçınılmaz olacaktır. Trump vergilerde de yüksek indirimler hedeflemektedir. Trump'ın ekonomi politikaları ilk aşamada ABD dolarını güçlendirecektir.

Trump ile En Çok Çin, Almanya ve Meksika Zorlanacak

ABD en yüksek ticaret açığını Çin, Meksika, Vietnam ve Almanya'ya karşı vermektedir. Trump'ın uygulayacağı yüksek ithalat vergileri öncelikle bu ülkelerden yapılan ithalatları etkileyecektir. Özellikle Çin ve Almanya sanayisi durumdan olumsuz etkilenenecektir. Trump, Meksika ve Kanada için de vergileri artıracaktır. Vietnam'a uygulama belirsizdir. Ayrıca Güney Kore ve Japonya gibi diğer Asya ülkeleri de yeni olası vergilerden olumsuz etki göreceklerdir. Gelişen ülkelerin ise güçlü dolar ve dolar faizlerinin yüksek kalacak olması ile olumsuz etkilenmesi beklenmektedir. Etkilerin şiddeti ithalat vergilerinin seviyesine ve kapsamına bağlı olacaktır.

Dünya Ekonomisi 2025 Yılında Yüzde 2,8 Büyüyecek

Dünya ekonomisi 2025 yılında da yavaş bir büyüme gösterecektir. 2023 ve 2024 yıllarına benzer bir küresel büyüme yaşanması tahmin edilmektedir. 2024 yılının ikinci yarısında başlayan enflasyon düşüşü ve faiz indirimleri 2025 yılında da sürecektir. Ancak faiz indirimlerinin büyüme üzerindeki etkileri 2025 yılında oldukça sınırlı kalacaktır. ABD'de başkanlık seçimleri sonrası Trump'ın uygulamayı hedeflediği politikalar küresel ekonomik büyümeyi olumsuz etkileyecektir. Jeopolitik gerginlikler de büyüme üzerinde sınırlayıcı olacaktır.

Bu beklentiler çerçevesinde dünya ekonomisinde 2025 yılında yüzde 2,8 büyüme tahmin edilmektedir. 2025 yılında gelişmiş ülkeler yüzde 1,8 büyüyecektir. Gelişmiş ülkeler arasında ABD'de büyüme zayıflayacaktır. Euro bölgesinde büyüme yüzde 1,2 ile sınırlı ölçüde toparlanacaktır. Gelişen ülkelerde 2025 yılı ortalama büyümesi yüzde 4,2 olarak öngörülmektedir. Çin yüzde 4,5 ile daha yavaş büyüyecektir. Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde büyüme yavaşlayacaktır. Orta Doğu, Kuzey Afrika ve Orta Asya'da ise 2025 yılında büyümeler hız kazanacaktır.

Tablo.9 Dünya Ekonomisi Büyüme Öngörülleri 2025

	2023 YÜZDE	2024 GERÇEKLEŞME TAHMİNİ YÜZDE	2025 TAHMİN YÜZDE
DÜNYA	2,8	2,7	2,8
GELİŞMİŞ ÜLKELER	1,7	1,8	1,8
ABD	2,9	2,8	2,2
EURO BÖLGESİ	0,4	0,8	1,2
AVRUPA BİRLİĞİ	0,6	1,1	1,6
ALMANYA	-0,3	0,0	0,8
JAPONYA	1,7	0,3	1,1
BİRLEŞİK KRALLIK	0,3	1,1	1,5
DİĞER GELİŞMİŞ ÜLKELER	1,8	2,1	2,2
GELİŞEN ÜLKELER	4,4	4,2	4,2
ASYA ÜLKELERİ	5,7	5,3	5,0
ÇİN	5,2	4,8	4,5
HİNDİSTAN	8,2	7,0	6,5
ORTA VE DOĞU AVRUPA	3,3	3,2	2,2
RUSYA	3,6	3,6	1,3
LATİN AMERİKA	2,2	2,1	2,5
ORTA DOĞU VE KUZAY AFRİKA	1,9	2,1	4,0
ORTA ASYA / KAFKASLAR	4,9	4,3	4,5
SAHRA AFRİKA	3,6	3,6	4,2

Kaynak: IMF, World Economic Outlook, 2024 Ekim

Dünya Ticaretinde Korumacılık Endişesi ve Durgunluk

Dünya mal ticareti 2023 yılında geriledikten sonra 2024 yılında durağan kalmaktadır. 2024 yılında küresel ekonomide toparlanmanın ötelenmesi ile mal ticareti de zayıf kalmaktadır. 2024 yılında dünya mal ticareti 2023 ile hemen hemen aynı gerçekleşmektedir. Dünya ticaret örgütü 2025 yılında dünya mal ticaretinin yüzde 3,0 artacağını tahmin etmiştir. Ancak ticarete korumacılık endişeleri ile bu büyümenin sağlanması güç olacaktır.

ABD seçimleri sonrası Trump'ın göreve başlayacağı 20 Ocak tarihinden itibaren ithalatta gümrük vergilerini önemli ölçüde artırması beklenmektedir. ABD'nin vergi artışları karşısında başta Çin olmak üzere diğer ülkelerin de ithalat vergilerini artırması beklenmektedir. Yaygınlaşan vergi artışlarının bir ticaret savaşına dönüşmesi halinde küresel ticarete 2025 yılında daralma yaşanması kaçınılmaz olacaktır.

Tablo.10 Dünya Mal Ticaretinde 2025 Öngörülleri

	2022	2023	2024 GERÇEKLEŞME TAHMİNİ	2025 TAHMİN
DÜNYA MAL İHRACATI MİLYAR DOLAR	24.917	23.813	23.950	24.670
MİKTAR OLARAK BÜYÜME YÜZDE	2,2	-1,1	2,7	3,0
DEĞER (ABD DOLARI) OLARAK BÜYÜME YÜZDE	11,8	-4,4	0,6	3,0
ORTALAMA İHRAÇ BİRİM FİYATI DEĞİŞİMİ YÜZDE	9,4	-3,3	-1,9	0,0

Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü, Ekim 2024

DÜNYA İNŞAAT SEKTÖRÜ

ABD’de İnşaat Harcamaları 2024 Üçüncü Çeyreğini Durağan Kapattı

ABD’de inşaat harcamaları 2024 yılının ilk ve ikinci çeyreğinde durağan gerçekleşmişti. İnşaat harcamaları yılın üçüncü çeyreğini de durağan kapatmıştır. 2024 yılı üçüncü çeyreğinde inşaat harcamaları hemen hemen aynı seviyede kalmıştır. Eylül ayında toplam inşaat harcamaları 2,15 trilyon dolar olmuştur. Konut inşaat harcamaları 925 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Konut dışı binalar ve alt yapı inşaat harcamaları ise 1,22 trilyon dolar ile tarihin en yüksek seviyelerinde gerçekleşmiştir. ABD’de sıkılaştırma politikalarının inşaat sektörü üzerindeki gecikmeli yavaşlatıcı etkisi görülmektedir.

Tablo.11 ABD İnşaat Harcamaları; Yıllık Milyar Dolar

DÖNEM	KONUT İNŞAATI	KONUT DIŞI BİNA VE ALT YAPI İNŞAATI	TOPLAM İNŞAAT
2021 Q4	828	828	1.656
2022 Q4	862	966	1.828
2023 Q1	857	1.044	1.901
2023 Q2	871	1.085	1.956
2023 Q3	898	1.185	2.083
2023 Q4	905	1.196	2.101
2024 Q1	924	1.212	2.136
2024 Q2	924	1.220	2.144
2024 TEMMUZ	921r	1.222r	2.143r
2024 AĞUSTOS	924r	1.222r	2.146r
2024 EYLÜL	925	1.224	2.149

Kaynak: US Bureau Of Census, r; revize edilmiştir

ABD’de Yeni Konut Satışları Ekim Ayında Geriledi

ABD’de yeni konut satışları ekim ayında önemli ölçüde gerilemiştir. Yeni ev satışları ekim ayında yıllık yüzde 17,3 azalarak 610 bin adete düşmüştür. Mevcut ev satışları ise ekim ayında bir önceki aya göre yüzde 3,5 artarak 3,96 milyon adet olmuştur. Mevcut konut satışları en düşük seviyesinden toparlanmaya çalışmaktadır. Konut fiyatları ise kademeli artışını sürdürmektedir.

Tablo.12 ABD Konut Sektörü

DÖNEM	YENİ EV SATIŞLARI AYLIK (BİN)	MEVCUT EV SATIŞLARI YILLIK (BİN)	KONUT FİYAT ENDEKSİ CS 20
2020 Q4	885	6.660	242,2
2021 Q4	839	6.092	287,1
2022 Q4	625	4.020	301,7
2023 Q2	684	4.160	310,9
2023 Q4	651	3.780	321,7
2024 Q1	665	4.220	325,5
2024 Q2	668	3.890	330,2
2024 TEMMUZ	751	3.950	331,3
2024 AĞUSTOS	709	3.880	332,4
2024 EYLÜL	738	3.830r	333,0
2024 EKİM	610	3.960	

Kaynak: US National Association of Realtors, US Bureau of Census, S&P Case Shiller Index, r; revize edilmiştir

Euro Alanında İnşaat Harcamaları 2024 Eylül Ayında Yüzde 1,6 Azaldı

Euro bölgesi toplam inşaat harcamaları eylül ayında azalmıştır. Böylece inşaat harcamaları sekiz aydır gerileme göstermektedir. Euro alanında ekonomik durgunluk inşaat sektörünü de olumsuz etkilemeye devam etmektedir. Eylül ayında inşaat harcamaları geçen yılın aynı ayına göre yüzde 1,6 azalmıştır. Eylül ayında yapı inşaat harcamaları yüzde 1,6 küçülmüştür. Alt yapı inşaatları ve mühendislik işleri de yüzde 1,6 küçülme göstermiştir. Yapı inşaat harcamaları yanı sıra alt yapı harcamalarındaki daralma inşaat sektörüne olumsuz etki yapacaktır.

Tablo.13 Euro Bölgesi İnşaat Harcamaları Büyüme Değişim; Yüzde

DÖNEM	TOPLAM İNŞAAT SEKTÖRÜ	YAPI İNŞAATI	ALT YAPI İNŞAATI VE MÜHENDİSLİK
2021 Q4	0,7	0,9	0,4
2022 Q2	2,7	3,1	0,7
2022 Q3	0,8	0,9	0,0
2022 Q4	0,3	0,2	1,0
2023 Q1	0,3	0,3	0,9
2023 Q2	0,1	-0,4	4,2
2023 Q3	0,5	0,1	3,3
2023 Q4	0,9	-1,2	3,9
2024 Q1	-0,3	-2,4	5,6
2024 Q2	-1,9	-3,8	1,2
2024 TEMMUZ	-2,3	-3,0	-0,1
2024 AĞUSTOS	-2,5	-2,5r	-2,5r
2024 EYLÜL	-1,6	-1,6	-1,6

Kaynak: Eurostat, r; revize edilmiştir

İnşaat Malzemesi Fiyatları Kasım Ayında Geriledi

Dünya inşaat malzemesi fiyatları ekim ayındaki dalgalanma ardından kasım ayında gerilemiştir. Kasım ayında ABD başkanlık seçimleri sonrası dolar değer kazanmıştır. Doların değer kazanması ile emtia fiyatları genel olarak zayıflamıştır. Buna bağlı olarak inşaat malzemesi fiyatları çoğunlukla gerilemiştir. Zayıf talep de fiyatlar üzerindeki aşağı etki yaratmaya devam etmektedir. ABD ve diğer büyük merkez bankalarından faiz indirimleri ise inşaat malzemesi fiyatlarını kısmen desteklemiştir.

Tablo.14 İnşaat Malzemesi Fiyatları

DÖNEM	İNŞAAT DEMİRİ TON/ DOLAR (1 AY VADELİ)	BAKIR 100 LIBRE/ DOLAR	DÜZ KERESTE 1000 BOARD FEET/DOLAR
2021 ARALIK	700	444,25	1.072
2022 ARALIK	667	380,54	484
2023 ARALIK	601	387,77	543
2024 MART	590	401,42	586
2024 NİSAN	587	468,19	503
2024 MAYIS	576	466,00	518
2024 HAZİRAN	578	433,82	454
2024 TEMMUZ	571	417,70	500
2024 AĞUSTOS	569	402,82	469
2024 EYLÜL	590	449,55	520
2024 EKİM	597	432,60	533
2024 KASIM	564	408,40	588

Kaynak: Platts-Mc Graw Hill Financial, National Association of Home Builders, COMEX

ÖZEL BÖLÜM

İNŞAAT MALZEMESİ SANAYİNDE ÜRETİM

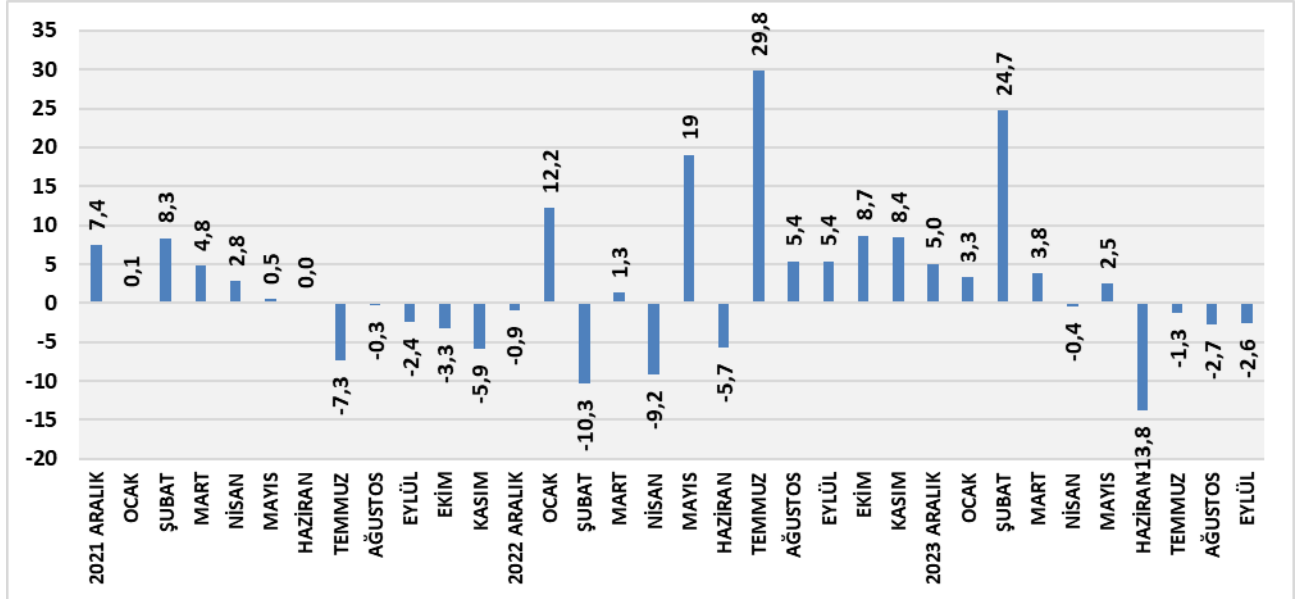
İnşaat malzemesi sanayi üretimi yılın ikinci yarısında gerilemeye başlamıştır. İnşaat malzemesi üretimi hem iç talep hem de dış talepteki gelişmelerden etkilenmektedir. 2024 yılının genelinde dış talep durağan kalmaya devam etmiştir. Bu nedenle sanayi üretimi olumsuz etkilenmiştir. İç talep ise yılın ilk çeyreğine kadar hareketli kalmış ikinci çeyrekte ise dezenflasyon politikalarının ve sıkı para politikasının etkileri ile iç talep yavaşlamaya başlamıştır. Yılın üçüncü çeyreğinde ise iç talep küçülmüştür.

2023 yılında yaşanan deprem afetinin etkisine rağmen inşaat malzemesi sanayi üretimi yüzde 5,7 artmıştı. 2023 seçimleri öncesi iç talep hareketli kalmıştır. Yılın ikinci yarısında uygulanmaya başlanan sıkılaştırma politikalarına rağmen üretim artışı yüksek gerçekleşmiştir. Deprem bölgesi kaynaklı iç talep üretimi olumlu etkilemiştir. Yılın ikinci yarısında daha yüksek üretim artışı gerçekleşmiştir.

2024 yılının ilk çeyrek döneminde yerel seçimler nedeniyle genişletici politikalar uygulanmıştır. 2023 yılının ilk çeyreğinde yaşanan deprem etkisi ile oluşan üretim kayıplarının yarattığı baz etkisi ile 2024 yılı ilk çeyrekte üretim yüzde 10,9 artmıştır. Yerel seçimler sonrası ekonomide sıkılaştırma politikaları daha kararlılıkla uygulanmaya başlanmıştır. Ayrıca nisan ve haziran aylarında çalışma gün sayısı önemli ölçüde azalmıştır. Bunlara bağlı olarak inşaat malzemesi sanayi üretimi 2024 ikinci çeyrekte yüzde 3,9 daralmıştır.

2024 yılının üçüncü çeyreğinde çalışma gün sayıları normalleşmiştir. Siyasetin etkileri en aza inmiştir. Sıkı para ve maliye politikaları uygulaması genişletilmiştir. Bu gelişmelere bağlı olarak üçüncü çeyrekte iç talep ve malzeme sanayi üretimi üzerinde sıkılaştırma politikalarının açık etkileri görülmüştür. Dış talep de zayıf kalmaya devam etmiştir. Bu nedenle dış talep de üretimi destekleyememiştir. 2024 yılının üçüncü çeyreğinde inşaat malzemesi sanayi üretimi yüzde 2,2 azalmıştır. Yılın son çeyreğinde ve 2025 yılının ilk çeyreğinde de inşaat malzemesi sanayi üretiminde yüzde 2-3 arasında daralma yaşanacağı tahmin edilmektedir.

Şekil.17 İnşaat Malzemesi Sanayi Üretim Değişim Aylık (Geçen Yılın Aynı Ayna Göre);; Yüzde

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri Tarafından Hesaplanmıştır

TÜRKİYE İNŞAAT MALZEMESİ SANAYİCİLERİ DERNEĞİ

www.imsad.org / info@imsad.org

TEL: +90 216 322 23 00